

CSATÓ ANITA

Lajos bácsi

Két nap eltelt, és már itt voltak a takarítók. Nem a rokonai jöttek, hanem cégtől bérelt emberek. Az ablakból néztem őket, arra gondoltam, hogy ennyi az egész. Idegenek jönnek, leszedik a pókhálókat azokból a sarkokból is, amiket Lajos bácsi már nagyon régen nem tudott elérni, leporolják a port a szekrény tetejéről, meg azokról a fehér polcokról is, melyekbe úgy olvadtak bele az apró porszemek, mint hópelyhek a téli földbe. Majd szűrős szagú fertőtlenítőszeres vízzel felmosnak, nem hagyva maguk után mást, csak kórházillatot, amitől az ember gyomra erős görcsbe rándul.

Másnap újabb csapat jelent meg a ház előtt, színes overálokba bújt munkások festékes hordókkal, meg hosszú létrákkal a kocsijuk platóján. Arra gondoltam, hogy mennyire értelmetlen volt a takarítók munkája, hisz most jönnek és még nagyobb felfordulást csinálnak a házban, mint azelőtt volt.

Az ablak mögül néztem, ahogy nagy átlátszó ponyvákat vittek be a lakásba letakarni a bútorokat, majd a kisebb darabokat az udvarra tolták, s munkához láttak. Az ablakokról leszedték a függönyöket, bárki könnyen belátott az utcáról. Már a mi portánkon is érződött a maró festékszag, az összes szobát kimeszelték szép lassan. Láttam, ahogy a nagyszobában felcsiszolták a régi, sárgás festéket, ami úgy vált le a falról, mint az elhalt bőr télen a száraz kezekről. Nem maradt semmi, csak felkarcolt üres falak, meg pár lyuk, amikben egykor szögek ívelődtek, a szögeken pedig képek függtek. Fotók a gyerekek és unokák bérnállkozásairól, esküvőiről és a közös karácsonyokról. Nem akasztották vissza őket, a lyukakat betömtek szürke gittel, majd fehér festékkel lefestették a falakat. Mielőtt elmentek, hosszan szellőztettek, minden ablakot nyitva hagytak, a keresztuzat kivitte az utcára a fertőtlenítőszer és a festék szagának gyomorforgató egyvelegét. A steril, vegyi tisztaság volt ez.

Harmadnap megjelentek az unokái. Furcsa volt itt látni őket nyáron, hiszen ezelőtt csak karácsonykor fordultak meg a környéken. Bentről néztem, ahogy egymás után sorakoznak kint az autók a kapuja előtt, s fekete ruhás alakok sétálnak ki-be a házba. A házba, mely most minden bizonnyal tisztább, mint valaha volt, az egykori otthonba, ahol a múlt emlékeit most klórszag lengi be. Azon gondolkodtam, hogy vajon mennyivel lett idegenebb számukra a hely. Észreveszik-e, hogy az idegenek, amikor itt jártak, nemcsak Lajos bácsi illatát üzték el a falak közül, hanem az emlékét is?

CSATÓ ANITA (1991, Miskolc) az egri Eszterházy Károly Egyetemen esztétika szakirányos bölcsészdiplomát szerzett, jelenleg végzős magyar-étika tanár szakos hallgató.

A Várad folyóirat különdíjas szerzője a Kortárs Hangan 2017 irodalmi pályázaton.

Észreveszik-e, hogy a kandalló ajtajában megrepedt az üveg tavalý télen, de nagyapjuk már nem tudta kicserélni? Észreveszik-e, hogy a virágokat már egy hete nem locsolta senki? Észreveszik-e, hogy a képeket, ha akarnák, sem tudnák már többé visszaakasztani a falra?

Nem tudom, mennyire hiányozhat egy ember, akit csak egy évben egyszer láttak. Nem tudom, mennyi emlék marad egy emberről, akinél gyerekként nyarakat töltöttek, de felnőttként elfelejtették felköszöntení a névnapján.

Néztem, ahogy idegesen jönnek-mennek, ki-be, a magas, fekete hajú férfi pedig mérgesen lépett közbe a két szeplős nő párbeszédébe. Nem hallottam, miről beszéltek, de gesztusaik alapján így is biztos voltam benne, hogy veszekednek. Furgonok érkeztek a házhoz és újabb munkások. Ezúttal nem volt náluk semmi felszerelés, üres kézzel sétáltak be az udvarra. A magas férfi kezét fogott velük, majd bevezette őket. A nők kint maradtak, nem beszéltek. Rossz érzés fogott el, ahogy néztem őket az ablakom mögöl. Most először éreztem azt, hogy talán nem kellene látnom, ami történik, lehet, hogy én is pont annyira idegen vagyok, mint az elmúlt napokban a házba ki-be sétáló emberek, s nincs jogom ahhoz, hogy szemtanúja legyek, hogyan csomagolnak be egy életet.

Mégis maradtam, láttam, ahogy a munkásemberek megpakolt kartondobozokat cipeltek a furgonokhoz. Csak sejtettem, mi lehet a dobozokban: ruhák, cipők, étkezészetek, könyvek, dísz tárgyak. Egy élet emlékei kemény, közönyös kartondobozokba kötve. A magas férfi irányította a folyamatot, a nők csak álltak.

Fürkésztem az arcukat függönyöm árnya mögöl, de nem láttam semmit. Azt mondtam magamnak, hogy azért nem látok semmit, mert túl messze vagyok tőlük, az ember nem láthatja tisztán a másik ember arcát, ha egy utca feszül közé, no meg az ablak is elválaszt, a függöny is torzít. Mondogattam magamnak sokáig, valamiért úgy éreztem, hogy nem bírnam elviselni, ha kimondanám, hogy azért nem látok semmit, mert az arcon nincs is mit látni: csak közöny és unalom. Lajos bácsira gondoltam és arra, hogy ezeket a vonásokat nem örökölhették tőle. Szégyelltem magamnak is bevallani, hogy nincs sok emlékem róla, de ami van, abban sohasem volt ilyen az ábrázata. Emlékszem, ahogy mosolyogva visszaadta a gyerekeknek a kerítésen átrepült labdát. Fel tudom idézni, ahogy a boltban reggelente nevetve maga elé engedett minket a sorban, mert tudta, hogy mi mindig rohanunk. Emlékezni akarok rá így, nevetve, kedvesen, nem akarom és nem is tudom mások hideg tükrében viszontlátni, mert az nem az én Lajos bácsim lenne többé.

Gondolataimból a kapucsengő zenéje rántott ki. A magas, fekete hajú férfi csengetett. Tűnődve a kapuhoz sétáltam, azon merengve, vajon mit szeretne.

– Azt hiszem, ez a maguké – mondta, s egy kopott borítékot nyomott a kezembe.

Biztos voltam benne, hogy tévedett, hiszen nem tudok róla, hogy bármink is Lajos bácsinál lett volna, de a kíváncsiságom győzött, s felbontom a borítékot. Közben fél szemmel a férfit figyeltem, magas, fekete hajkoronája alatt hűgaihoz hasonló szeplős arc húzódott meg, közlrol tisztán láttam a hasonlóságot a három testvér közt.

Régi, egészen gyűrött fényképet húztam elő a borítékból. Családi kép, én vagyok rajta a férjemmel és a kisebbik fiammal. Hirtelen nem tudtam azonosítani az udvart, ahol készült, rosszul elkapott pillanatkép, egészen elmosódik a környezet, én pont kifordulok a képből, a férjem a gyerekhez beszél, észre sem vettük, hogy fotóznak. Aztán meglátom a háttérben a kis kerti asztalt a lugas alatt, az asztalon a tortaszeletet, és egyszerre visszatérnek az emlékek: a fiam ballagása után készült a kép, a mindig mosolygós szomszéd bácsinak is vinni szeretett volna egy szelet tortát, így átkísértük. Be sem mentünk a házba, csak az udvaron ültünk le a lugas alatt, ebből kaphatott el egy pillanatot Lajos bácsi.

– Szeretett fotózni. A falon volt ez is, gondoltam, lehet, szeretnék.

– Köszönöm.

Kezet nyújtott a férfi búcsúzóul, a tenyere hideg és érdes volt, a tekintete messziről jött, de a szeplői, amik összekötötték hűgaival, valahonnan ismerősek voltak. Valamiért nem tudtam kivenni a fejemből a gondolatot, hogy talán egykor Lajos bácsi ráncoktól redőzött bőrét is hasonló kis pigmentfoltok díszíthették. Aztán, ahogy sarkon fordult a férfi, felszisszentem az erős illattól, amit maga mögött hagyott.

– Sajnálom, a fertőtlenítőszeres és a festék. Egészen beleivódik az ember bőrébe. Tudja, csak a szokásos egészségügyi nagytakarítás – mondta keserű félmosollyal.

A képet szorongatva néztem, ahogy elsétált, beszállt az autójába, s elvittek mindent, ami Lajos bácsit egykor az utcánkhoz kötötte. Három nap. Egy hét sem, s felszámoltak mindent a portán, ami róla mesélt, de a fertőtlenítőszer és a festék elviselhetetlenül steril szaga még napokkal később is marta az utca lakóinak orrát.